

Titel: Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 6

Citation: "Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 6", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72*, Kanneworff, 1772, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-4_002-shoot-workid4_002_006.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

81

Fortegnelsen over alle udkomne Skrifter, siden

Trykfriheden.

Anden Aargang, 6. Stykke.

No. 73.

Nødtørfdig Oplysning over de Forvantskabs-Leed, i hvilke Egteskab efter Guds Lov er forbudet, ved D. Nicolai Nannestad. Kiøbenhavn, trykt hos Kongel. Hof-Bogtrykker Nicolaus Møller og findes tilkiøbs samme Stæds, saa og paa Børsens Boglader, samt hos Kannevorff i Silkegaden No. 66. for 2 Mk, stor 12 1/2 Ark, i 8vo.

For dette ypperlige Skrift, som Hans Høyærværdighed har leveret, har han vist nok ikke al-

2

82 lene gjort sig Guds-Lærens, men endog Lovkyndighedens Dyrkere bøyligen forbundne; thi blant alt hvad, som er skrevet i den Materie, udmerker dette sig kiændeligen ved Grundighed, Fuldstændighed, Nøyagtighed, og Tydelighed. — Det vidner uimodsigeligen om Forfatterens Lærdom og Indsigt baade i de menneskelige, men i sær i de guddommelige Love: en frie og beskeden Tænkemaade, foreenet med en kritisk Styrke sindes allevegne, skriftet er inddelt i fem Hoved-Stykker: det 1. oplyser, hvilke de Forvantskabs-

Leed ere, i hvilke Egteskab er i Guds Lov udtrykkeligen forbuden:

Dette Viiser Forfatteren grundigen og tydeligen ved at forklare 3 Mos. 18, 6-18. hvor der opregnes elleve forskellige Forvantskabs-Leed, som alle berøres hver for sig; forklares og beviises, deels af Grundsproget, og deels ved at sammenligne disse Stæder med andre enten af Moses eller de øvrige Bibelske Bøger. Ved Enden af denne Afhandling Sid. 50. Giver Forfatteren en kort og tydelig Tavle over disse udtrykkelige forbudne Leed, hvoraf man ved første Øyekast kan see dem alle Baade i Slegtsskabs og Svogerskabs Linier, samt de hosføyede Bibelske Stæder, hvorpaa ethvert Forbud grunder sig. 2. Hovedstykke handler om hvilke de Forvantskabs-

3

83

Leed ere, der ere lige med de udtrykkelige forbudne: til disse regner Hr. N. de Forvantskabs-Leed, som saavel i Henseende til Nærhed, som i Forvantskabets Forhold ere fuldkommen lige, naar man beholder det samme Forhold, og alleneste omvexler Kiønnet, f. e. ligesom Søn forholder sig til Moder, saaledes forholder ogsaa Dotter sig til Fader, naar altsaa Egteskab eller legemlig Samqvem mellem Søn og Moder er forbudet 3 Mos. 18, 7. (see Forfatteren Sid. 9.) saa sluttet med lige Grund, at Egteskab eller legemlig Omgang mellem Fader og Datter ligeledes maa være forbudet — og saa fremdeles i de øvrige anførte Grader til Sid. 68. hvor Forfatteren giver en fuldstændig Tavle over saavel de udtrykkelige forbudne Leed, som og tillige over dem, der ere lige med de samme. 3. Hovedstykke betræffer det Spørsmaal: om de

Mosaiske Love, angaaende Egteskab imellem Nærpaarørende ere af en almindelig forbindende Kraft og Gyldighed eller ikke? over dette Spørsmaal udlader Forfatteren sig saaledes Sid. 70. Skal man bekræfte det første, nemlig, at de Mosaiske Love ere af en almindelig forbindende Kraft, da bliver det en Sag af største Be-

4

84 tydenhed at afgjøre, ikke allene hvilke de udtrykkeligen forbudne Leed ere, men endog hvilke der bør agtes lige med dem — vil vi derimod antage det sidste saa bliver denne Undersøgelse

en Sag af mindre Betydenhed — Efter adskillige smukke og grundige Raisonnements udlader Forfatteren sig Sid. 76. i disse Ord: „ At dette her omhandlede Stykke af Moses Lov ikke, for saa vidt det indeholder Love, der formedelst Mosen vare givne Israeliterne, forbinder andre end Israeliterne allene.,, Hvilket han og beviser af Indgangen til Lovene. 3 Mos. 18, 2=5. og andre Stæder — dog siger han Sid. 78. at man ikke. heraf maa gjøre den Slutning: At de Indskrænkelse, som Gud ved Mosen har foreskrevet i Henseende til Egteskab paa Grund af Nærforvantskab, ikke i dem selv og efter Forbudenes Indhold og væsentlige Grund i nogen Maade angaaer andre Folk, eller den øvrige Deel af det menneskelige Kiøn. Og efter at han grundigen har gaaet adskillige Indvendinger i Møde, viiser han Sid. 86. at Baade legemlig Beblandelse imellem alt for nær Paarørende, saavel som mange andre Laster, som der opregnes, og vare Israeliterne forbudne, vare ikke allene saadanne Synder, som Gud havde mishaget og vilde

5

85

straffe Kananiterne for, men de vare Laster, som i sig selv : efter Naturens Lov, vare aldeles utilbørlige og skammelige — og altsaa vare disse Love ved Mosen til Israel af en almindelig Gyldighed og forbindende Kraft men dog alligevel erindrer Forfatteren : At, endskiønt disse vare almindelige, flyder dog ingenlunde deraf, at alle de besynderlige Bestemmelser, som i Kap. 18, 7-18. og Kap. 20. ere henførte til legemlig Beblandelse mellem alt for nær Paarørende, Have nogen almindelig forbindende Kraft — hvilket alt i det Følgende nærmere oplyses

og bevises. 4. Om de Forvantskabs-Leed eller Maader, der ere lige med de udtrykkeligen benævnte, ere ligesaa velforbudne i Moses Lov, som Hine? H.

Høyærværdighed bemærker: at dette Spørsmaal ogsaa pleyer at udtrykkes paa den Maade : Om i Moses Lov heele Grader af Forvantskab forbydes, eller ikke? og han mener at Svaret fornemmeligen henger af det næst Foregaaende; om

disse Mosaiske Love ere almindelige

eller ikke? Imidlertid gaaer han strax dem i Møde, som i Kraft af det Juridiske Axioma:

hvor den samme Grund til en Lov haver Stæd, der maa den samme Lov ansees at gielde ~ vilde paa-

6

86

staa; at 3 Mos. 18 Kap. skulde forklares efter Grader, eller som er det samme, at De Forvantskabs-Leed, som ere lige med de udtrykkeligen forbudne, lige saavel vare paasigtede, som Hiine; men foruden at oplyse og anbringe Forordningen af 27 Decemb. 1770 og 3die April 1771. Viiser han Sid, 122. at man for at give denne Juridiske Regel Biefald, dog først maatte viide, hvad der egentligen har været den fuldkommen bestemmende Grund i et hvert Forbud i Moses Lov: at just det selvsamme har ligesaa fuldkommen Stæd i lige Tilfælde hos os, som hos dem. o. s. v. thi ellers bliver Reglen ubrugbar og urigtig, som den og i Forfatterens Tanker er, og Sid. 126. & feqv. grundigen sees igiendreven. 5. Hvilke Egteskabe imellem Paarørende ere efter Naturens Lov utilbørlige og altsaa syndige og

utilladelige? Da de Mosaiske Love ikke ere af en almindelig forbindende Kraft, men vi ere et andet Folk end Jøderne, saa vilde man dog vel gierne viide, hvad Guds Lov i Henseende til os i denne Post fører med sig, Hvad den forbyder eller tillader; thi vi maa altid have andre Grunde for, at en Lov angaaer os, end denne, at den er bleven Israeliterne bekiendtgiort ved Mosen; men naar

7

87 nu intet findes derom i det N. T. Skrifter, hvad skal vi da gjøre? saa maa vi (siger Forfatteren) see til Naturens Lov, under den staae vi baade som Mennesker og Christne, og den er Guds Lov for os — hvad den bestemmer, foreskriver eller forbyder, skal ogsaa i Kraft af den guddommelige Aabenbaring iagttages og efterleves — efter disse og flere smukke Betragtninger anfører Forfatteren de Grader, som i hans Tanker kan være forbudne i Naturens Lov, han vener de Grunde, som i Naturen selv kan være, for at disse Grader ere utilladelige frem for de andre. — Overalt findes Beviis og grundige Slutninger, en ædel Frihed og Omhyggelighed for at finde det Rigtige og Sande, Hvilket alt gjør Forfatteren Ære. Kun nogle Stæder finde vi en alt for ofte Igientagelse af det selv samme, som vel kunde været borte; men er dog en Ting, som ikke

skader stort, naar den ikke bringer Uorden og Kiædsommelighed, Vi vil allene ønske og bede Forfatteren, ikke at blive træt af at tiene sine Landsmænd med gode Skrifter, da vi haabe, at enhver vil skiønne derpaa, ved at forskaffe sig dem, og erstatte i det mindste Hs. Høyærværdighed de paagaende Omkostninger.

8

88

No. 74.

Adams Slaabrok, nok saa god som Fortunati Ønske-hat, funden bag en tyk Bulk i den bekiendte Have ~ sammendraget og til Trykken befordret af Archituriel, den gamle Adams Sekretær 1771. trykt hos L. N. Svare og tilkiøbs sammesteds, saa og hos Kannevorff i Silkegaden No. 66. Møller og Jonge paa Østergade, Løme i Myntergaden og Bruun i store Kannikestrædet. for 4 Skil. stor 1 Ark i 8vo.

Saa dum som Titlen er, er ogsaa fuldkommen heele Piecen. Man maa nu næsten tabe ald Taalmodighed over at læse alle de lumpne og gemeene Træk, som saa hyppigen forekomme i saa mange nu næsten utallige Misfostre af Skrifter, hvis vi ikke havde forbundet os til, at give vore Læsere et Begreb om alt, hvad vore Presser levere; thi hvo kan ikke ofte fristes til af Nidkiærhed paa den sunde Smags Vegne, at kaste faadanne Blade paa liden snarere, end at læse dem — Titlen allene kan være nok til at skaffe enhver fornuftig Qvalmer og Mave-Pine, og hvad maa da ikke Resten kunde gjøre! — men vi kan see heraf, hvorledes

9

89 den eene Skribents Vittighed kan oprømme og besiele den andens — nyelig saae vi Evas Natklokke — denne udsøgte Titel pirrer en anden lige saa dum og nedrig en Smørere til at udtømme sin heele Siæl i Titler — han tænker, saa hans Pande er færdig at sprekke af lutter Kløgter, som han vil meddele Verden, det gjelder kun om at finde en artig Titel; men i denne store Forlegenhed indgiver heldigen en fpiritus familiaris (maaksee den Hensovede Junior Philopatreas Aand) ham denne store, denne uhørte, denne mageløse Titel: Adams Slaabrok — Ja det som mere er: Slaabrok bedre end Fortunati Ønske-Hat - O! en Titel som er Guld værd! men skarpsindige og af Titler udødelige Forfatter! hvor stor en Titelmager er De dog! De kan vel endnu opfinde flere af den Siældenhed! glem ikke at aagre med deres Pund! lad ingen Vanskelighed afskrekke dem; thi Udødelighed er en stor Skat og den er det mindste, de har Fordring paa hos Efterslægten — men skulle de dog være af deres Tal, som skrive for at tiene det tørre Brød, Ach! saa har de jo og en kraftig Spore i disse dyre Tider, naar kuns deres Vahre ere afsættelige ~ men nok om dette usle Sladder, vi skal vel snart

10

90 plages med noget mere fra den samme Msr. Br**n.

No. 75. En Grønlænders Beskrivelse over Kiøbenhavn, med Betænkning over de Ti Buds Helligholdelse. Kiøbenhavn, trykt hos Paul Herman Høecke 1771. Tilkiøbs paa Børsen, hos Kannevorff i Silkegaden No. 66. Møller og Jonge paa Østergade, Løwe i Myntergaden og Bruun i store Kannikestrædet for 6 Skil., stor 1 1/2 Ark i 8vo. Her er atter en, som præker paa en forrykt Maade om Kiøbenhavn og de 10 Buds Helligholdelse. Det er en Ynk at høre disse Moralister, som give sig saa ivrig i Færd med at udskrige Kiøbenhavns Feyl, saa, hvis man ikke kiendte desbedre, at Staden virkeligen eyer utallige dydige Borgere, skulde man snart fristes til at troe, at ald Dyd var fredløs, Religion og Velanstændighed gandske udryddet — Vi ville ikke anføre et Ord af Skriftet, thi det er slet ikke Umagen værd; men vi vil allene raade vore Læsere hverken at kiøbe dette, eller andre af saadanne Væ-

11

91 verier, som sammensmøres af sultne Skribentere for at trække Folkes Penge til sig, og spille dem den Tid, de ellers kunde anvende paa at læse nyttige og fornøylige Skrifter.

No. 76.

Moralske Beviser paa at Verden ikke staaer længere end til den 29 Martii i tilkommende Aar, til Advarsel for de Sikke, skreven af Jerusalems Skoemager ved hans Søn. Kiøbenhavn, trykt hos Høecke og sælges paa Børsens Boglader, Kannevorff i Silkegaden No. 66., Møller og Tonge paa Østergade, Løwe i Myntergaden for 4 Skil., stor 1 Ark i 8vo.

Forfatteren giver sig ud for Jerusalems Skoemager, og hans Moralske Tanker ere og til ald Lykke saadanne, som man kan vente dem fra et Skoemager Katheder. — Lutter Hovedløs Snak og Slidder-Sladder, som haver ingensteds hjemme; og skulde det være skrevet for at stikle paa nogen Person, da ere de Angreb saa usle, at de ikke kan treffe meget mindre skade, og man kan meget vel sige til denne Skriftmager: Skomager bliv

ved din Læst!

12

92 No. 77.

Samtale imellem fire gode Venner,

holden i Mandags Aftes, efter at Comoedien var forbi. Kiøbenhavn 1771. Trykt hos Morten Hallager t store Fiolstrædet: felges paa Børsen, samt hos Møller og Jonge paa Østergade og Bruun i store Kannikestræde for 2. Skil., stor 1/2 Ark i 8vo.

Denne Samtale er ikke ilde skreven: den forestiller 2de Officerer under Navn af A. og C. og 2de Studentere under S. og G. som raisonnere med hverandre om den bekjendte Mandags-Aften. A. forestilles meget hidsig paa Hr. Bredals Partie. G. er ligesaa hæftig paa Journalisternes Side; men S. er Neutral — endeligen dømmer Hr. C. imellem A. og G. saaledes: at de begge kunde have lige stoer Ære af deres Forretninger; thi hverken Klappen og Skrigen, eller Piben og Stampen bør være Hensigten af at gaae paa Comoedie, men bedre, at holde sig reent derfra, naar man ingen Smag finder i Stykkerne.

13

93 No. 78.

Pro og Contra eller upartisk Brev-Vexling imellem en Tydsk Skue-Spiller og en Tilskuere over det Dramatiske.

La jaloufie a des yeux, qui voient quelque fois, ce qui n'existe pas; elle ne voit rien, mais elle croit tout voir. Biga. Tom. 4. p. 74.

Kiøbenh. 1771. Trykt hos L. N. Svare og selges sammesteds, saa og hos Løwe i Myntergaden og Kanneworff i Silkegaden No. 66. for 6 Skil. stoer 1 1/2 Ark i 8vo.

Dette er noget forvirret Snak, som fremsættes i Form af et Brev til en Tydsk Skuespiller, som denne vor Tilskuere giver Navn af sin Ven, hvilken han opmuntrer til at gjøre sine Tanker om Skuespil offentlig bekjendte; men skulde denne hans Vens Tanker ikke være sundere og vigtigere end disse ere, ønske vi gjerne, at de blive hjemme. For at stadfæste vor Dom behøver vi kun at afskrive nogle Stæder. Sid. 7. siger han „tager jeg det fornemste og beste af vore Theatraliske Compositioner for mig og underkaster dem en rigtig upartisk og streng Examen, kan jeg ikke skimte noget

14

94

af Genie, naar jeg i det Sted ligesom drukner i lutter Forstand og Smag. I de fleste Komoedier synes Smagen at være det heele herskende, uden enten at tillade Opfindelsen at bruge sin Natur en eneste Scene til Ende, eller lade Geniet blinke paa de Stæder i Piecen, hvor det unægtelig vilde gjøre meget til det heele Stykkes heldige Fortieneste. Det er let at indste, hvorfor Geniet nu omstunder ligesom plat udelades af de fteste gode Dramer; det er unægtelig fordi Komponisten ikke vil gjøre sig til Cujon for de Theatraliske Regler o. s. v." Hvad Begreb han har om Genie, Forstand, Smag, Natur & c. det er ikke saa let at sige: vi troe han veed det ikke selv. Sid. 9. Giver han sig af med at skrive Regler for Comoedie-Skrivere med saadan Eftertryk, at det er en Ynk at læse dem — derpaa Sid. 10. kommer han til Acteurer og Actricer, hvilke han heel latterligen bedømmer f. Ex. Sid. 11. „Vi kommer til vor navnkundige Actrice Jomfr. Bøtke. Det er ikke allene hendes Landsmænds Øyne, der er fæstet paa hende, naar hendes Action forefalder, for at ofre hende Beun-

15

95 dring og Bifald; men Kiendere af fremmede Nationer gjør hende et villigt Tilbud af deres virkelige Fornøjelse og erkiendtlige Fornemmelser. Mon ikke vor Skueplads har Grund til at bryste sig af vor florerende Monsr. Rose og vor rørende Jomfr. Bøtke? Parterre og Loger vegrer sig ikke ved at foreene deres Stemmer og raabe: Ja." Sid. 12. gjør han Forfat, af den Dramatiske Journal saadant et forrykt Spørsmål: "Om de ikke havde indlagt sig dobbelt Ære, om de havde givet os offentlig en Dadel om vore theatraliske Nyelingers mislingende Actioner, hvilket Skrift kunde have tient, som en Spore for vore unge Lærlinge til Gradviis at erholde et skiønnende og raisonnable Publikums Kredit og Bifald?," saa mange Ting og flere afhandles paa et Ark, hvoraf vore Læsere nok kan slutte: at det er noget af alting, og intet af det heele. Dermed følger en sørgelig og sorigfuld Viise, som indbefatter en hidsig Samtale mellem en Student og en Offceer, som er lige saa tosset som alt det øvrige: men vi kand troe, hvo som vil qvæde, faaer vel noget til en Vise.

16

96 No. 79.

Den unge Jeppe paa Bierget eller den

gamle Jeppes Søn i Comoedien, som disputerer med adskillige store Politici om Samvittighed i disse Tider. Kiøbenhavn trykt hos P. Herm. Høecke 1771. Sælges paa Stadens Boglader og hos Løwe i Myntergaden for 4 Skil. stor i Ark i 8vo.

I dette Skrift forekommer ikke andet end nogle almindelige Træk af nedrige Kneb, som foregives at findes hos en Hverver, Snyder, Lomme-Prokurator, Spidsbube og Horevert, som ere de store Politici, med hvilke Jeppe, som forestiller et ungt Menneske nylig en kommen fra Landet, raisonnerer om deres Metie, som enhver af dem anpriser for ham; men da deres Handlinger stride mod hans Samvittighed, vil han hellere reyse tilbage til Landet igien og nære sig lovligen af sine Hænders Arbeyde — For Resten kan vi sige, al Materien og Stilen svarer meget vel til hinanden, og ere saadant, som man i Almindelighed kand høre det paa et Drikke-Huus.

(Fortsættelsen følger.)